

4. SBÍRKA HALÉŘ SV. PETRA

12. ČERVNA 2020

Aktualizovaná nota Státního sekretariátu týkající se významu, účelu a použití prostředků z uvedené sbírky a také příspěvku stanoveného v kán. 1271 CIC

Z historie

Už Pán Ježíš během svého veřejného působení, věnovaného zvěstování Božího království, přijímal pro skupinu dvanácti apoštolů materiální pomoc (srov. Lk 8,1–3). Díky této podpoře pomáhali i potřebným (srov. Jan 12,4–7). Po Letnicích církev pochopila, že je třeba pomoci těm, kdo se věnují službě (srov. 1 Tim 5,17–18). Svatý Pavel pořádal sbírku mezi těmi, kdo se obrátili z pohanství, na podporu jeruzalémské komunity. Odůvodněním bylo splácení jakéhosi dluhu vůči těm, od koho obdrželi dar víry (srov. Řím 15,25–27).

Termín „svatopetrský haléř“ byl používán ve středověku pro označení odvodu, který byl jako roční příspěvek poukazován Svatému stolci od států a signorií, které se svěřily pod jeho ochranu.

S protestantskou reformou, která rozdělila mnohé evropské státy, a s koncem feudálního režimu v jeho středověké podobě, bylo ukončeno také vazalství mezi evropskými monarchiemi a papežem.

V moderní době musel papež Pius IX. v důsledku vzbouření roku 1848 opustit Řím a utéci do Gaety. Tím se ocitl v těžké ekonomické situaci. Aby mu pomohli, vybrali biskupové Spojených států 25 tisíc dolarů. Také výbor *Comité Catholique* ve Francii doporučil biskupům, aby vyzvali věřící k velkodušným darům.

Když o deset let později obsadilo Sardinsko-piemontské království část papežských států, Svatý stolec se znovu nacházel v ekonomických obtížích. Německy mluvící katolíci se v roce 1860 setkali ve Vídni, kde založili Bratrstvo sv. Michaela, jehož členové se zavázali k měsíčnímu daru na podporu papeže v hodnotě minimálně jednoho feniku. Francouzský kardinál Louis de Bonald, arcibiskup z Lyonu,

se ve stejném roce ujal iniciativy, která vyústila v založení podobného díla s názvem *Denier de Saint-Pierre* se sídlem v každé diecézi.

Tato praxe byla v roce 1871 s konečnou platností stvrzena encyklikou *Saepe venerabiles* papeže Pia IX. Papež, který v předchozím roce přišel o Řím a to, co zůstávalo z papežských států, děkoval katolíkům z celého světa za obdrženou pomoc, která se stala neodmyslitelnou pro činnost Římské kurie, a tedy pro vykonávání jeho služby pastýře univerzální církve.

V průběhu historie, především novodobé, používali jednotliví papežové zisk z obdržených darů také na pomoc národům a diecézím zasaženým válkou a přírodními katastrofami.

Účel

Svatopetrský halěř představuje ve své podstatě milodar, třeba i malý obnos, který má ale široký pohled i záběr. Nemá totiž význam pouze praktický, ale i silně symbolický, protože je znamením společenství s papežem. Není tedy od věci zdůraznit, že také Svato­petrský halěř je projevem sounáležitosti s církví a projevem lásky k viditelné hlavě této církve. Papež Benedikt XVI. zdůraznil zvláštní církevní význam této sbírky: „Svato­petrský halěř je typickým vyjádřením účasti všech věřících na dobročinných iniciativách římského biskupa ve vztahu k univerzální církvi. Je znamením společenství s papežem a pozornosti k potřebám bratří.“¹ Papež František shrnuje pochopení tohoto církevního významu takto: „Ježíš nás učí službě, která je cestou ke křesťanství. Křesťanství je tu proto, aby sloužilo, nikoli aby se mu sloužilo.“² V současné době má Svato­petrský halěř své místo v celém katolickém světě. Sbírkou se koná většinou 29. června nebo o neděli nejbližší slavnosti svatých apoštolů Petra a Pavla.

1 Benedikt XVI., *Promluva k členům Kruhu sv. Petra*, 25. února 2006.
2 František, *Kázání – mše svatá ve Svaté Martě*, 26. dubna 2018.

Sbírka má dvojí cíl:

- 1) podpořit všeobecnou misií Petrova nástupce, jemuž za tímto účelem slouží Římská kurie (srov. CIC, kán. 360–361) a více než sto papežských nunciatur rozestých po celém světě (srov. CIC, kán. 362);
- 2) podpořit charitativní příspěvky papeže na pomoc nejpotřebnějším.

Využití obnosu

Svatopetrský haléř je převážně využíván na podporu ústředních církevních struktur, skrze které papež vede univerzální církev. V rámci Svatého stolce probíhá studie a reflexe, jak zredukovat tuto převahu, aby bylo možné použít finance spíše k charitativním účelům. Toho lze dosáhnout například růstem zisku fondu podle kán. 1271 CIC.

Dvojí cíl – podpora aktivit Svatého stolce a příspěvek pro humanitární a rozvojovou pomoc – není zajisté obejit v případě, pokud část sbírky je eticky investována. S výnosem z investic totiž lze zajistit časovou kontinuitu udržitelnosti Svatého stolce. Papež František před časem připomněl: „Dobré hospodaření neznamená přijmout obnos sbírky a uložit ho do šuplíku. Ne, to by bylo špatné hospodaření. Je třeba hledat způsoby, jak dobře investovat, aby až to bude třeba, bylo možné zase darovat. Pokud se v průběhu roku kapitál neznehodnotí, udrží se nebo naroste, pak je to dobré hospodaření.“³

Příspěvky podle kán. 1271 CIC

Kán. 1271 se týká biskupů, kteří jsou v zájmu jednoty se Svatým otcem, podle možností vlastní diecéze, povolání pomáhat zajišťovat Apoštolskému stolci prostředky, které potřebuje ke službě univerzální církvi. Na rozdíl od Svatopetrského haléře, který je dobrovolným příspěvkem Božího lidu, tento příspěvek, který je popsán v kanonickém právu, nemá charitativní účel, ale je určen výslovně k institucionální činnosti Svatého stolce.

3

František, *Rozhovor s novináři na cestě z Tokia do Říma*, 26. září 2019.